

Balaa Hatattamaa Viktooriyaa Keessatti:

Tajaajila fayyaa miira keessanii
bulchuu fi kaffaltii gargaarsa
hatattamaa argachuu

Balaan hatattamaa isin miidheeraa?

Kitaabni kun yeroo balaa hatattamaa fi booda deebiiwwan
miira keessanii bulchuuf tarkaanfiiwwan fudhachuu qabdan isin
gargaaruu danda'a.

Akkasumas, Sagantaa Gargaarsa Rakkina Dhuunfaa jalatti
deeggarsa maallaqaa akkamitti akka argattan odeeffannoo ni
kenna.

Yoo haala lubbuu namaaf sodaachisu keessa jirtu ta'e, yeroo
hunda poolisii, ibidda dhaamsuuf yookaan ambulaansiif
Zeeroo Sadii (000) irratti bilbilaa.

Yeroo balaa atattamaa

Odeeffannoo qabaachuun nageenya keessaniif isin gargaara.

Odeeffannoo haaraa hordofaa

- ☐ Akeekkachiisa fi beeksisa taateewwan ibiddaa, bubbee, lolaa fi kanneen biroo ilaalchisee VicEmergency irraa ilaalaa. VicEmergency App Store yookaan Google Play irraa buufachuu dandeessu, yookaan marsariitii emergency.vic.gov.au daawwadhaa
- ☐ Akkasumas bilbila hatattamaa VicEmergency **1800 226 226** irratti bilbiluu dandeessu.

Nageenyaan akka jirtan warra kaan beeksisaa

- ☐ Maatii fi hiriyyoota keessaniif ergaa erguun eessa akka jirtanii fi nageenyaan akka jirtan beeksisaa.

Yoo duudaa taate, dhageettiin keessan dadhabaa yoo ta'e yookaan rakkoo dubbachuu yoo qabaattan, karaa Tajaajila Geessituu Biyyoolessaa nu quunnamaa:

- Fayyadamtoonni TTY **1800 555 677** bilbilanii sana booda **1800 226 226** gaafatu
- Fayyadamtoonni Dubbachuu fi Dhaggeeffachuu **1800 555 727** bilbilanii sana booda **1800 226 226** gaafatu
- Fayyadamtoonni interneetii fayyadaman NRS'tti waliin wal quunnamu sana booda **1800 226 226** gaafatu

Yoo Afaan Ingiliffaa hin dubbanne, Tajaajila Hiikkaa fi turjumaanaa **131 450** irratti bilbiluun odeeffannoo hiikame Bilbila Hatattamaa VicEmergency irraa argadhaa.

Deebiiwwan qaamaa, sammuu fi miiraa bulchuu

Sababa balaa atattamaatiin deebiiwwan qaamaa, sammuu fi miiraa garaagaraa isinitti dhaga'amuu danda'a. Deebiiwwan kunniin nama irraa namatti garaagarummaa qabu. Yeroo kanatti, fayyaa sammuu keessanii fi kan maatii keessanii kunuunsuun, fi yoo danda'ame, hiriyyoota fi ollaawwan keessan eeguun barbaachisaadha.

- Warra kaan waliin walitti dhufeenya qabaadhaa – yoo waan ta'e irratti dubbachuu hin barbaanne illee – fi tooftaalee yeroo darbe muuxannoo dhiphinaa keessa darbitan isin gargaaran fayyadamaa. Ofii keessanii fi warra kaan nageenyaan akka darbitan gargaaruuf waan gaarii hojjetan of yaadachiisaa.
- Fayyaan qaamaa gaariin fayyaa sammuu gaarii ni deeggara. Guyyaa keessan keessatti caasaa tokko tokko kan sochii qaamaa idilee fi boqonnaa argachuuf, nyaata gaarii nyaachuuf fi carraa gammachuu argachuuf isin dandeessisu qabaachuuf yaalaa.

- Dhiphina jalaa bahuuf qoricha sammuu hadoochu yookaan alkooolii fayyadamuu irraa of qusadhaa isaan, kun rakkoo dabalataatti waan geessuu danda'aniif.

- Yoo miirri cimaan isinitti dhaga'ame, yeroo qophooftanitti waa'ee yaaddoo fi miira keessanii dubbachuun akka isaan to'atamuu danda'an isaan taasisa.

- Yoo akka malee isinitti ulfaatee bulchuun isin rakkise, hiriyyoota fi maatii irraa gargaarsa gaafadhaa yookaan tajaajiloota deeggarsaa quunnamaa. Yeroo kamiyyuu waa'ee fayyaa sammuu keessanii yookaan kan jaallattan tokkoo yoo yaaddoftan, Sarara Fayyaa 13 11 14 yookaan Beyond Blue 1300 224 636 irratti bilbilaa.

Gargaarsa argachuu

Waan barbaaddan irratti hundaa'uun qabeenyi jiraa.

Gargaarsi akkamii akka isiniif argamu adda baafadhaa

- ☐ Bilbila hatattamaa VicEmergency bilbilaa
- ☐ Marsariitii VicEmergency daawwadhaa
- ☐ Mana maree naannoo keessanii bilbilaa yookaan marsariitii isaa daawwadhaa. Yoo kamtu mana maree naannoo keessanii ta'uu isaa hin beektan ta'e: www.vic.gov.au/know-your-council daawwadhaa.

Eessa akka turtan murteessaa

- ☐ Yoo gara mana keessaniitti deebi'uu akka hin dandeenye isinitti himame, bakka biraa nageenya qabu kan turtan barbaaduu qabdu. Maatii fi hiriyyoota quunnamaa gargaarsa gaafadhaa.
- ☐ Yoo bakka mijaa'aa deemtan hin qabne, mana maree naannoo keessanii bilbiluun filannoowwan deeggarsa mana jireenyaa hatattamaa isiniif argamuu danda'an mari'adhaa.

Gargaarsa maallaqaa ilaalchisee odeeffannoo argadhaa

Yeroo balaan hatattamaa Viktooriyaa keessatti mudatu, deeggarsi maallaqaa argamuu ni danda'a.

Gargaarsi akkamii akka argamu adda baafadhaa:

- Marsariitii VicEmergency irratti yookaan karaa bilbila hatattamaa
- Qaamaan Giddugala Gargaarsa Atattamaa, yeroo banamu.

Kaffaltii Gargaarsa Atattamaa

Yoo argamaa ta'e Mootummaa Viktooriyaa irraa Kaffaltii Gargaarsa Hatattamaa argachuu dandeessu.

Kaffaltiin gargaarsa atattamaa wantoota isin barbaachisan kaffaluuf isin gargaaruu danda'a, kunis:

- nyaata
- uffata
- qoricha
- mana jireenyaa.

Kaffaltiin gargaarsa hatattamaa miseensa maatii keessanii tokkoon tokkoof hanga murtaa'ee irratti kan hundaa'edha.

Kaffaltichi maallaqaa isin argattan irratti hin hundaa'u.

Kaffaltiif iyyachuu qabdu. Namni Mootummaa Viktooriyaa irraa ta'e iyyata keessan ni ilaala. Yoo kaffaltiif ulaagaa guuttan isin beeksisu.

Yoo baname, qaamaan, Giddugala Gargaarsa Hatattamaa isinitti dhiyoo jiruutti iyyachuu dandeessu.

Gargaarsa maallaqaa VicEmergency irratti argadhaa

Bilbila Hatattamaa VicEmergency - 1800 226 226 (turjumaana argachuuf 9 cuqaasaa)

Marsariitii VicEmergency - www.emergency.vic.gov.au/relief

Tarkaanfiiwwan itti aanan – yeroo dheeraa yaaduu

Deebiiwwan sammuu, qaamaa fi miiraa keessanii yeroo dheeraaf bulchuu

Wanti tokko tokko kan dandamachuu deeggaruuf gochuu dandeessan kan of keessatti qabatu:

- ☐ Bakka fi iddoo nageenya qabduu fi beektan keessa jiraachuu keessan mirkaneeffadhaa.
- ☐ Dandamachuun yeroo baay'ee yeroo dhiphinnaa fi qormaata jireenyaa dabalataa keessa darbuu akka of keessaa qabu hubadhaa.
- ☐ Annisaa qusachuuf wantoota hin barbaachifne hir'isaa.
- ☐ Yeroo tokko tokko namni hundi waa'ee sodaa fi yaaddoo isaanii dubbachuu yoo barbaadan illee, ilaalcha gaarii fi abdii qabu qabaachuuf yaalaa.
- ☐ Walquunnamtii fi walitti dhufeenya idilee warra kaan waliin itti fufaa. Yeroo boqonnaa maatii yookaan hiriyyoota waliin naannoo gaarii fi deeggarsaa keessatti waliin dabarsuuf qopheessaa.
- ☐ Yeroo boqonnaa idilee qopheessaa akkasumas gochoota duraan itti gammaddan itti fufaa – yoo miira isaa hin qabaanne illee. Yeroo boqonnaa, bashannanaa, gammachuu fi tasgabbii fudhachuun sammuu fi qaamni akka dandamatu fi fayyaa fi fayyadamummaa deebisee akka ijaaru ni deeggara.
- ☐ Waa'ee waan ammallee hojjetamuu qabu yaaduun amala uumama yoo ta'e illee, adeemsa dandamachuu keessan hordofuu fi milkaa'ina keessan beekuu yaadadhaa.
- ☐ Namoonni dhuunfaa, maatiiwwanii fi hawaasni yeroo baay'ee yeroo rakkinaa keessa darbuu, fi yeroo tokko tokko bu'aa isaatiin caalaatti jabaachuu isaanii of yaadachiisaa.

Yoo tooftaalee kanneen yaaltanii torban muraasa booda wantooti hin fooyyofne, yookaan of bulchuun yoo isin rakkise, ogeessa fayyaa walii galaa yookaan ogeessa fayyaa sammuu keessan waliin waa'ee deeggarsa ogummaa qabu argachuun dandamachuu keessaniif gargaaru dubbaadhaa.

Walitti dhufeenya qabaadhaa

Imalli dandamachuu nama hundumaaf adda, namoonnis yeroo adda addaatti deeggarsa adda addaa barbaaduu danda'u. Hawaasa naannoo keessan waliin walitti dhufeenya qabaachuun wanti ta'aa jiru fi deeggarsi akkamii akka argamu hubachuuf isin gargaara.

Odeeffannoo dandamachuu naannoo argachuuf mana maree naannoo keessanii hordofaa

Marsariitii VicEmergency daawwadhaa yookaan sareessituu hatattamaa VicEmergency bilbiluun deeggarsi dandamachuu akkamii akka argamu adda baafadhaa

Hawaasa naannoo keessanii fi hidhatiinsaa deeggarsaa waliin walquunnamtii qabaadhaa.

Jeequmsa maatii balaa hatattamaa booda

Yeroo isaan rakkoo booda dhufuu waliin qabsaa'an balaan hatattamaa hariiroo dhiyeenyaa fi maatii irratti dhiphina dabalataa guddaa fiduu danda'a.

Namoonni duraan jeequmsa yookaan to'annoo hin agarsiifne haala duraan hin goonetti of arguu danda'u; yookaan amalli jeequmsaa duraan ture dabaluu yookaan hammaachuu danda'a.

Yoo isin, yookaan namni beektan, balaa atattamaa keessa jiraate **Zeeroo Sadii 000** bilbilaa.

Gargaarsi eessaa akka argamu

Haalli keessan maal iyyuu yoo ta'e, yoo isin yookaan namni beektan gargaarsa barbaade, tajaajiloonni deeggarsa jeequmsa maatii bal'aan ni argamu.

Tarreen tajaajiloota guutuun karaa QR Koodii armaan gadii irratti ni argama:

- ☐ Yoo gargaarsa bilbilaan argachuu filattan, Safe Steps, giddugala deebii jeequmsa maatii Viktooriyaa 24/7 kan deeggarsa rakkoo iccitii hatattamaa, odeeffannoo fi mana jireenyaa kennu bilbiluu dandeessu: 1800 015 188
- ☐ Akkasumas 1800 RESPECT bilbiluu yookaan 1800RESPECT.org.au daawwachuun deeggarsa 24/7 argachuu dandeessu.

Sanada kana unka biraatiin argachuuf, DFFH Emergency Communications<emergency.communications@dffh.vic.gov.au> dhaaf imeelii ergaa.